

ROMÂNIA

TRIBUNALUL BUZĂU
SECȚIA A II-A CIVILĂ, DE CONTENCIOS ADMINISTRATIV ȘI FISCAL

Dosar nr.

ÎNCHEIERE

Ședința publică de la 21 Noiembrie 2023

Completul compus din:

PREȘEDINTE

Judecător

Grefier

Pe rol se află judecarea apelului declarat de către reclamanta, împotriva Încheierii din 29.06.2022 pronunțată de Judecătoria Buzău, în contradictoriu cu pârâta, având ca obiect pretenții stabilire penalități în faza de executare silită.

La apelul nominal făcut în ședința publică a răspuns avocat, pentru apelanta reclamantă, lipsă fiind intimata pârâtă

Procedura legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefier care învederează că la dosarul cauzei s-a depus, la data de 15.11.2023, punct de vedere, formulat de către intimata pârâtă, referitor la cererea de sesizare a I.C.C.J., după care :

Instanța constată că la dosarul cauzei s-a depus, la data de 15.11.2023, punct de vedere, formulat de către intimata pârâtă, referitor la cererea de sesizare a I.C.C.J. formulată de apelanta în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

Avocat, pentru apelanta reclamantă, depune la dosar Furnizare informații privind sediul apelantei reclamante și practică judiciară la care s-a făcut referire în cererea de sesizare.

Instanța dispune modificarea adresei apelantei reclamante în aplicația informatică Ecris conform extrasului emis de Oficiul Registrului Comerțului depus la dosarul cauzei și acordă cuvântul asupra cererii de sesizare a I.C.C.J. pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

Avocat, pentru apelanta reclamantă, arată că sunt îndeplinite condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, respectiv suntem în prezența unui litigiu aflat în ultimă instanță, având în vedere că după soluționarea prezentului apel hotărârea o să rămână definitivă.

Cealaltă condiție este reprezentată de existența unei chestiuni de drept a cărei dezlegare se impune, respectiv interpretarea dispozițiilor art. 628 alin. 4 Cod procedură civilă, în sensul în care instanțele trebuie să constate incidența respectivelor dispoziții, nu numai în cazul în care se solicită dobânda legală, ci și în cazurile în care se solicită dobânda contractuală.

De asemenea, este îndeplinită și condiția ca problema de drept să fie esențială, în sensul că de lămurirea acesteia depinde soluționarea pe fond a cauzei, având în vedere că soluția care se dă cu privire la interpretarea dispozițiilor respective influențează în mod direct soluția asupra fondului cauzei, respectiv dacă o să se admită sau o să se respingă cererea, întrucât solicită acordarea drepturilor contractuale.

Nu în ultimul rând, este îndeplinită și condiția ca problema de drept trebuie să fie una nouă, în sensul că asupra acesteia I.C.C.J. să nu se fi pronunțat într-un recurs în interesul legii sau într-un recurs pur și simplu.

Având în vedere îndeplinirea tuturor acestor condiții, consideră că trebuie înaintată cererea la Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

A menționat că, din practica judiciară depusă la dosar, rezultă că poziția instanțelor față de interpretarea dispozițiilor respective este în sensul că acestea sunt incidente inclusiv în situația în care creditorul solicită acordarea dobânzilor contractuale.

Instanța rămâne în pronunțarea asupra cererii de sesizare a I.C.C.J. pentru dezlegarea unei chestiuni de drept.

TRIBUNALUL:

Analizând actele și lucrările cauzei cu privire la cererea de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la dezlegarea următoarei chestiuni de drept: „Dacă dispozițiile art. 628 alin. 4 Cod procedură civilă sunt incidente și trebuie aplicate de către instanța de executare și în cazul în care creditorul solicită penalități de întârziere de natură contractuală (stabilite convențional de părți) sau sunt incidente și trebuie aplicate doar în cazul în care creditorul solicită dobândă legală”,

Tribunalul constată că sunt întrunite condițiile legale de admisibilitate pentru sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, arătând următoarele:

I. Expunerea succintă a procesului

Prin cererea înregistrată la data de 20.01.2022 pe rolul Judecătoriei Buzău sub nr., reclamanta, în contradictoriu cu pârâta, a solicitat obligarea acesteia la plata sumei de 119.512,67 lei, reprezentând dobândă contractuală penalizatoare, după cum urmează: pentru factura fiscală nr. 127035011767/31.07.2020 în quantum total de 74.585,46 lei o penalitate de 14.506,87 lei pentru perioada 30.08.2020-23.09.2021; pentru factura fiscală nr. 127035011859/31.08.2020 în quantum total de 62.103,14 lei o penalitate de 11.551,18 lei pentru perioada 30.09.2020-07.10.2021; pentru factura fiscală nr. 127035011960/30.09.2020 în quantum total de 68.832,10 lei o penalitate de 13.353,43 lei pentru perioada 30.10.2020-22.11.2021; pentru factura fiscală nr. 127035012028/31.10.2020 în quantum total de 68.404,07 lei o penalitate de 12.210,13 lei pentru perioada 30.11.2020-22.11.2021; pentru factura fiscală nr. 127035012121/30.11.2020 în quantum total de 63.387,23 lei o penalitate de 11.282,93 lei pentru perioada 30.12.2020-21.12.2021; pentru factura fiscală nr. 127035012188/31.12.2020 în quantum total de 50.048,85 lei o penalitate de 8.132,94 lei pentru perioada 30.01.2021-21.12.2021; pentru factura fiscală nr. 127035012278/31.01.2021 în quantum total de 45.460,04 lei o penalitate de 7.341,80 lei pentru perioada 02.03.2021-19.01.2022 și în continuare până la data plății efective; pentru factura fiscală nr.127035012358/28.02.2021 în quantum total de 45.888,07 lei o penalitate de 6.768,49 lei pentru perioada 30.03.2021 19.01.2022 și în continuare până la data plății efective; pentru factura fiscală 127035012435/31.03.2021 în quantum total de 68.832,10 lei o penalitate de 9.085,84 lei pentru perioada 30.04.2021-19.01.2022 și în continuare până la data plății efective; pentru factura fiscală nr. 127035012501/30.04.2021 în quantum total de 73.420,91 lei o penalitate de 8.590,25 lei pentru perioada 30.05.2021-19.01.2022 și în continuare până la data plății efective; pentru factura fiscală nr. 127035012586/31.05.2021 în quantum total de 61.948,89 lei o penalitate de 6.287,81 lei pentru perioada 30.06.2021-19.01.2022 și în continuare până la data plății efective; pentru factura fiscală nr. 127035012668/30.06.2021 în quantum total de 68.565,41 lei o penalitate de 5.930,91 lei pentru perioada 30.07.2021-19.01.2022 și în continuare până la data plății efective; pentru factura fiscală nr. 127035012749/31.07.2021 în quantum total de 62.959,20 lei o penalitate de 4.470,10 lei pentru perioada 30.08.2021-19.01.2022 și în continuare până la data plății efective.

Prin Încheierea din 29.06.2022 pronunțată de Judecătoria Buzău s-a respins cererea ca nefondată.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de fond a reținut următoarele:

„În fapt, la data de 23.12.2008 a fost încheiat Contractul de delegare a gestiunii prestării serviciilor de salubritate nr. 3364/23.12.2008 între în calitate de operator și în calitate de autoritate contractantă. (filele 13-22).

Prin Contractul de novație nr., operatorul de servicii de salubritate a fost înlocuită cu societatea (filele 24-26).

În baza relațiilor contractuale menționate anterior, societatea a emis o serie de facturi fiscale pentru activitățile de salubritate efectuate pe raza U.A.T., atât pentru debit cât și pentru penalități.

Prin Încheierea pronunțată la data de 09.10.2021 în dosarul înregistrat la Judecătoria Buzău sub nr. instanța a încuviințat executarea silită ce face obiectul dosarului de executare silită înregistrat la BEJ sub nr., în temeiul titlurilor executorii reprezentate de factura nr. 127035011767/31.07.2020, 127035011859/31.08.2020, 127035011960/30.09.2020, 127035012028/31.10.2020, 127035012121/30.11.2020, 127035012188/31.12.2020, 127035012278/31.01.2021, 127035012358/28.02.2021, 127035012435/31.03.2021, 127035012501/30.04.2021, 127035012586/31.05.2021, 127035012668/30.06.2021 și 127035012749/31.07.2021, împotriva debitoarei UAT, la cererea creditoarei, prin toate modalitățile de executare prevăzute de lege, pentru recuperarea sumei de 814.435,47 de lei reprezentând debit principal, la care se adaugă cheltuielile de executare silită (fila 53).

În ceea ce privește facturile fiscale care cuprind contravaloarea penalităților de întârziere, respectiv facturile nr. 127035011695/30.06.2020, 127035011783/31.07.2020, 127035011875/31.08.2020, 12703501963/30.09.2020, 127035012043/31.10.2020, 127035012125/30.11.2020, 127035012205/31.12.2020, 127035012279/31.01.2021, 127035012359/28.02.2021, 127035012436/31.03.2021, 127035012525/30.04.2020, 127035012520/31.04.2021, 127035012602/31.05.2021, 127035012686/30.06.2021 și 127035012770/31.07.2021, instanța a apreciat că acestea nu sunt titluri executorii, motiv pentru care a respins cererea de încuviințare a executării silite pentru penalități, soluție menținută de Tribunalul Buzău (fila 55).

Prin prezenta acțiune, reclamanta solicită obligarea părâtei la plata acestor penalități, însumând 119.512,67, în considerarea dispozițiilor:

- art. 628 alin. (4) din Codul de procedură civilă: „Dacă titlul executoriu nu conține dobânzi, penalități sau alte sume, însă ele se cuvin de plin drept creditorului, potrivit art. 1535 din Codul civil sau altor dispoziții legale speciale, acestea vor fi stabilite de instanța de executare la cererea creditorului, prin încheiere dată cu citarea părților. ”

- art. 1535 alin (1) Cod Civil: „În cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în quantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu. În acest caz, debitorul nu are dreptul să facă dovada că prejudiciul suferit de creditor ca urmare a întârzierii plății ar fi mai mic. ”

- art. 16 din Contractul încheiat între părți: „Autoritatea contractantă are următoarele obligații (...) - să plătească prețul către operator în termen de 30 de zile de la emiterea facturii. Valoarea unei prestații reprezintă produsul dintre cantitatea de lucrări confirmată pentru o operațiune și tariful corespunzător din Propunerea Financiară; Pentru neexecutarea obligației de plată la scadență, Autoritatea contractantă va suporta penalități de întârziere de 0,05% din valoarea obligației neachitate pentru fiecare zi de întârziere. ”

Ipoteza supusă analizei presupune faptul că titlul executoriu (în speță facturile emise pentru debitul principal) nu conține referiri la „dobânzi, penalități sau alte sume care se

„cuvin de drept creditorului”, astfel încât să fie calculate de executorul judecătoresc potrivit art. 628 alin 2 Cod procedură civilă ci se referă la stabilirea către instanța de executare a dobânzilor penalităților sau altor sume, „care se cuvin de plin drept creditorului, potrivit art. 1535 din Codul civil sau altor dispoziții legale speciale.”.

Deși art. 628 alin (4) din Codul de procedură civilă face o referire generică la articolul 1535 alin. (1) C. civ. (ce reglementează atât daunele moratorii prevăzute de lege cât și cele convenite de părți) instanța apreciază că textul de lege este aplicabil doar pentru daunele moratorii prevăzute de lege întrucât doar acestea „se cuvin de plin drept”, nu și daunele convenționale, invocate de reclamantă. (art. 16 din contract, penalități de întârziere de 0,05% din valoarea obligației neachitate pentru fiecare zi de întârziere.).

De pildă, daune moratorii ce pot fi aplicabile procedurii instituite de art. 628 alin (4) din Codul de procedură civilă sunt cele prevăzute de O.G. nr. 13/2011, Legea nr. 72/2013 privind măsurile pentru combaterea întârzierii în executarea obligațiilor de plată a unor sume de bani rezultând din contracte încheiate între profesioniști și între aceștia și autorități contractante sau Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006 (art. 42 alin 10 lit. b).

Această interpretare se justifică și prin prisma normei cu caracter special, ce determină competența instanței de executare, în cadrul procedurii urgente a executării silit, indiferent de valoarea urmărită sau de titlul executoriu (de pildă, poate fi vorba despre o hotărâre judecătorească pronunțată de o instanță superioară).

În cadrul acestei proceduri se pot acorda daune prezumate de legiuitor („ce se cuvin de plin drept”), iar pentru stabilirea culpei contractuale, care justifică activarea clauzei ce reglementează penalitățile trebuie efectuată o analiză prin raportare la fondului raporturilor contractuale, conform competenței de drept comun.

Astfel, cererea reclamantei privind acordarea unor penalități convenționale, prevăzute de contractul dintre părți, excede dispozițiilor art. 628 alin (4) Cod procedură civilă, putând fi formulată pe calea dreptului comun.

Reclamanta folosește caracterul de titlu executoriu al facturii de utilități emise pentru debitul principal pentru a se uza de procedura prevăzută de art. 628 alin 4 Cod procedură civilă din capitolul vizând executarea silită dar nu solicită acordarea unei dobânzi prevăzute de lege ci acordarea unei dobânzi contractuale.

Este necesară o delimitare clară a titlului executoriu ce se execută silit (facturile emise pentru debitul principal) de contractul încheiat între părți (ce nu conține dispoziții executorii iar fructificarea clauzei privind penalitățile presupune investirea instanței de drept comun pentru pronunțarea unei hotărâri judecătorești).

Față de aceste considerente, instanța va respinge cererea reclamantei ca nefondată, nemaifiind necesară analiza tuturor apărărilor prin care pârâta solicită pronunțarea unei astfel de soluții.”

În termenul legal, reclamanta a declarat apel împotriva Încheierii pronunțate la data de 09.10.2021, solicitând obligarea debitoarei UAT - la plata sumei în cuantum de 119.512,67 lei reprezentând dobânda contractuală penalizatoare.

În motivare, apelanta a arătat că, în esență, că instanța de fond a făcut o interpretare contra legem, reducând sfera de aplicare a dispozițiilor art. 628 alin. (4) C.proc.civ. strict la situația dobânzii legale, fără ca legiuitorul să introducă o asemenea distincție.

Astfel, dispozițiile art. 628 alin. (4) C.proc.civ. fac referire, așa cum recunoaște și prima instanță, la dispozițiile art. 1535 C.civ. în integralitatea lor, aceste dispoziții de ordin material reglementând atât dreptul la dobândă legală, cât și dreptul la dobândă contractuală.

În măsura în care legiuitorul ar fi înțeles să limiteze această sferă strict la dobânda legală, ar fi realizat o mențiune expresă în acest sens. În schimb, legiuitorul a ales să se refere atât la dobânda legală, cât și la dobânda contractuală (făcând trimitere la art. 1535 C.Civ.),

motiv pentru care prima instanță a interpretat în mod nelegal această dispoziție legală, excluzând situația dobânzii contractuale.

În al doilea rând, prima instanță a creat o diferență de regim juridic între dobânda legală și dobânda contractuală nerecunoscută de lege.

Astfel, dispozițiile art. 1535 alin. (1) C.Civ. prevăd că „în cazul în care o sumă de bani nu este plătită la scadență, creditorul are dreptul la daune moratorii, de la scadență până în momentul plății, în quantumul convenit de părți sau, în lipsă, în cel prevăzut de lege, fără a trebui să dovedească vreun prejudiciu”.

Așadar, potrivit legii, atât dobânda legală, cât și dobânda contractuală se vor cuveni deplin drept creditorului (fără a fi necesară punerea în întârziere sau orice altă procedură prealabilă), neexistând o diferență de regim juridic între ele două.

Singura diferență între dobânda legală și dobânda contractuală se referă la modalitatea lor de determinare (prin lege sau convenția părților), iar nu prin prisma efectelor sau cum urmează a fi datorate.

Astfel, apelanta a arătat că în mod eronat a apreciat prima instanță că este necesară o analiză a fondului raporturilor contractuale sau a culpei contractuale pentru a aprecia îndrituirea apelantei la plata dobânzii contractuale, în condițiile în care culpa contractuală rezultă din simplul fapt al refuzului de plată al facturilor emise de apelantă pentru serviciile de salubritate (titluri executorii).

De altfel, prin întâmpinarea formulată, nici măcar debitoarea nu neagă faptul că a încălcat obligația de plată la timp a facturilor emise de către, limitându-se la invocarea unor aspecte fără nicio legătură cu problematica în discuție.

Cu alte cuvinte, nu există nicio diferență de analiză în ceea ce privește dobânda legală și cea contractuală, singura diferență fiind sursa dobânzii: legea sau contractul dintre părți.

În al treilea rând, în mod eronat susține prima instanță că nu ar putea analiza acordarea dobânzii contractuale, deoarece aceasta nu este cuprinsă în titlul executoriu (facturile pentru serviciile de salubritate).

Această interpretare ignoră faptul că inclusiv facturile care constituie titluri executorii în cazul de față au fost emise în baza Contractului, iar nu în baza legii. Legea le recunoaște doar caracterul de titluri executorii, dar temeiul material în baza căruia au fost emise este tot contractul (care nu este la rândul său recunoscut ca fiind titlu executoriu).

Dacă legea recunoaște caracterul de titlu executoriu al facturilor emise în baza unui contract ce nu reprezintă titlu executoriu, afortiori, instanța de judecată poate analiza în procedura simplificată prevăzută de art. 628 alin. (4) C.proc.civ. îndrituirea creditorului la dobânda contractuală prevăzută de același contract.

Astfel, întregul scop al acestei reglementări este acela de a evita inițierea unui nou proces care să presupună o judecată îndelungată, în condițiile în care obligația principală se bucură de executorialitate.

În acest sens, plecând de la principiul accesorium sequitur principale, instanța de executare poate să încuviințeze și executarea penalităților de întârziere prevăzute de contract, penalități aplicabile pentru nerespectarea obligației de plată a facturilor de utilități (titlu executoriu).

A învederat apelanta că a solicitat și a obținut încuviințarea executării silite doar în ceea ce privește debitul principal în quantum total de 814.435,47 lei, nu și cu privire la penalitățile de întârziere datorate conform Contractului, factura pe care a emis-o constituind titlu executoriu în virtutea legii.

Întrucât titlurile executorii reprezentate de facturile fiscale emise de apelantă nu cuprind penalități de întârziere, este îndeplinită ipoteza reglementată de art. 628 alin. 4 C.proc.civ., care permite instanței de executare să stabilească penalitățile de întârziere în baza Contractului dintre părți.